

# Mówimy razem



helps children  
**communicate**

REGISTERED CHARITY 210031

Supported by  
**openreach**  
a BT Group business 

## Jak pomóc dzieciom w kształtowaniu umiejętności mówienia



# Nauka mówienia

**Rozmawiać, rozumieć innych i wiedzieć, co powiedzieć to bardzo ważne umiejętności. Pomagają one dzieciom zawierać przyjaźnie, uczyć się i w pełni cieszyć się życiem.**

Zmiana z gaworzącego bobasa w rozmowne dziecko jest niemalże cudem, ale bez TWOJEJ pomocy nie byłoby to możliwe. Informacje i wskazówki w tej ulotce pomogą Ci w tym procesie. Rozmowa w Twoim języku ojczystym jest ważnym elementem, który da Twojemu dziecku najlepszy start.

## Niemowlęta

Niemowlęta komunikują się z nami od dnia narodzin. Ich płacz to sygnał, że są głodne lub jest im niewygodnie. Uśmiechają się do nas i patrzą na nas, kiedy coś mówimy. Mówimy do nich, a one zaczynają rozumieć wypowiedziane przez nas proste słowa.

Niemowlęta uwielbiają bawić się dźwiękiem poprzez „gaworzenie”. Pierwsze słowa wypowiadają w wieku 12–18 miesięcy. Mogą one nie brzmieć jak słowa dorosłych ludzi, ale po wsłuchaniu się można zrozumieć, co oznaczają.

## Małe dzieci

W miarę jak dzieci rosną, rośnie też liczba słów, które rozumieją i których używają. Najpierw zaczynają je rozumieć, a później ich używać.

Po wypowiedzeniu pierwszego słowa słownictwo małych dzieci wzrasta do około 100 słów, których używają pojedynczo. Później słuchają Ciebie i uczą się jak łączyć słowa. Na początku łączą ze sobą dwa słowa w krótkie zdania. Później zaczynają używać dłuższych zdań.

W wieku trzech lat dzieci mogą już rozumieć słowa określające miejsce, takie jak **pod** i **blisko** oraz pytania takie jak **gdzie?** lub **co?**

### **Dzieci w wieku przedszkolnym**

Czterolatki zaczynają używać dłuższych zdań. Uczą się i używają wielu nowych słów oraz mówią o tym, co robiły. Zadają dużo pytań i lubią słuchać, co mówią inni.

Niektóre słowa trudno jest im wymówić, ale dorośli zazwyczaj są w stanie je zrozumieć. Wszystkie te umiejętności pomagają dzieciom przygotować się do pójścia do szkoły.

Dowiedz się więcej na stronie  
[www.talkingpoint.org.uk](http://www.talkingpoint.org.uk)



# Przydatne wskazówki

**Rozmowa i zabawa z Twoim dzieckiem przynosi korzyści dziecku i ułatwia życie Tobie. Te proste wskazówki mogą okazać się dla Ciebie pomocne.**

## **Przyciągnij uwagę swojego dziecka**

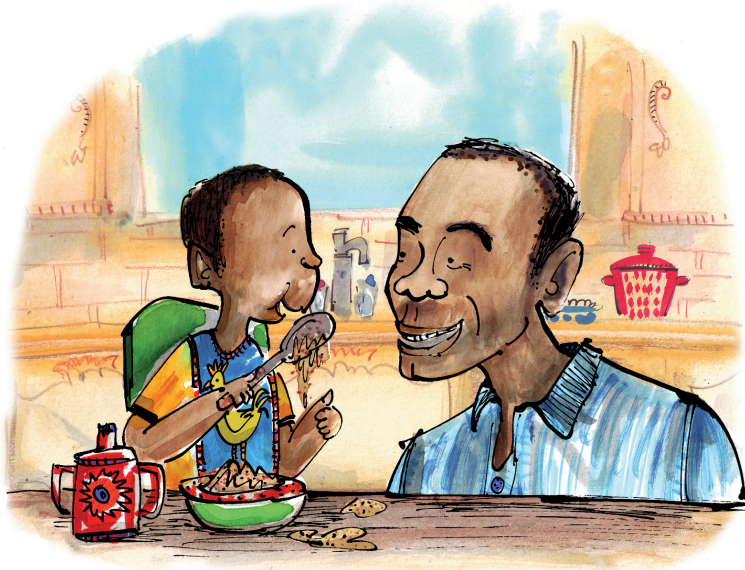
Zwróć się w stronę swojego dziecka lub usiądź z nim. Powiedz jego imię, zanim zaczniesz mówić dalej. Mów o czymś, co oboje widzicie przed sobą. Pomoże to dziecku nauczyć się znaczeń różnych słów.

## **Bawcie się razem**

Wykorzystuj gesty, śpiew, odgłosy i śmieszne miny. Unikaj nieśmiałości, odrobina „wygłupów” pomoże przyciągnąć uwagę dziecka i rozśmieszyć je.

## **Komentarze, a nie pytania**

Zadawanie dużej ilości pytań może brzmieć jak sprawdzian. Spraw, by nawiązała się rozmowa. Komentuj to, co robi dziecko i co dzieje się wokół niego.



### **Daj dziecku czas na zastanowienie**

Dzieci potrzebują więcej czasu niż dorośli, aby zastanowić się nad tym, co usłyszały i zdecydować, co odpowiedzieć. Daj dziecku czas na zastanowienie i patrz na nie, czekając na odpowiedź.

### **Używaj prostego języka**

Używaj krótkich zdań. Na przykład, „Czas na jedzonko” lub „O, budujesz wieżę”.

### **Powtarzaj swoje słowa**

Dobrze jest wielokrotnie powtarzać te same słowa. Niemowlęta i małe dzieci muszą usłyszeć słowa i zdania wiele razy, aby je zrozumieć i nauczyć się nowych słów.

### **Ułatwiał dziecku słuchanie**

Wyłączenie muzyki, radia lub telewizora pomoże dziecku skupić się na słowach.

### **Dodawaj słowa do tego, co mówi dziecko**

Dodawanie jednego lub dwóch słów do tego, co mówi dziecko pomoże mu przejść do następnego etapu mówienia. Jeśli więc dziecko powie „autobus”, Ty powiedz „Tak, wielki autobus”.

### **Rozmawianie w języku ojczystym**

Ważne jest, by dziecko uczyło się swoich pierwszych słów w języku ojczystym. Języka angielskiego może nauczyć się później, w przedszkolu i w szkole.

### **Ułatwiał dziecku mówienie**

Smoczek może przeszkadzać w mówieniu. Spróbuj stosować go tylko przy usypianiu. Wyjmuj smoczek, gdy dziecko mówi.

### **Wskaż dziecku właściwy kierunek**

Małe dzieci często popełniają błędy. Pokaż dziecku, że je rozumiesz, zamiast prosić o powtórzenie słowa w poprawnej formie. Powiedz jeszcze raz poprawne słowo lub zdanie, aby dziecko je usłyszało. Jeśli powie „Popatrz na piesa”, Ty odpowiedz „Tak, widzę psa”.

### **Powtarzaj to, co mówi dziecko**

Powtarzaj usłyszane dźwięki, słowa i zdania i odpowiadaj na nie. Bez względu na to, czy jest to „la, la”, czy „O, smakował Ci banan?”, pokazujesz, że interesuje Cię, co dziecko mówi, oraz że dźwięki i słowa są ważne.

# Nauka mówienia może być trudna

## Dla niektórych dzieci mówienie i słuchanie może być trudniejsze niż dla innych.

Może być im trudno zrozumieć znaczenie słów i zdań. Niektóre mają problem ze znalezieniem właściwych słów i dźwięków oraz ułożeniem ich w kolejności. Takie dzieci mogą potrzebować dodatkowej pomocy.

Jeśli martwisz się o swoje dziecko, porozmawiaj z osobami, które znasz i które znają Twoje dziecko. Etapy opisane w tej ulotce ułatwią Ci orientację, gdyż dotyczą większości dzieci. Ale pamiętaj, każde dziecko jest inne.

Jeśli nadal się niepokoisz, kieruj się swoim instynktem. Porozmawiaj z kimś, kto może pomóc, na przykład z logopedą albo ze swoją pielęgniarką środowiskową lub lekarzem pierwszego kontaktu..

Zacznij jednak od zastosowania porad z tej ulotki. Więcej informacji znajdziesz na stronie [www.talkingpoint.org.uk](http://www.talkingpoint.org.uk).

Jesteś pierwszym i najważniejszym nauczycielem swojego dziecka. To, co razem robicie może Twojemu dziecku naprawdę pomóc!

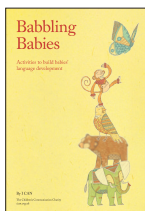
**Aby znaleźć najbliższego logopedę, wejdź na stronę [www.talkingpoint.org.uk/talkinglinks](http://www.talkingpoint.org.uk/talkinglinks) lub zapytaj w swojej przychodni rejonowej.**

# Przydatne materiały I CAN

Misją I CAN jest niesienie wszystkim dzieciom pomocy w rozwijaniu umiejętności mówienia i słuchania. W naszej ofercie znajdują się wspaniałe płyty DVD i książki z przydatnymi ćwiczeniami.

## „Gaworzące niemowlaki”

Pakiet 30 zabawnych ćwiczeń, pięknie ilustrowanych na trwałym kartonie, do zabawy z dziećmi od urodzenia do 18 miesięcy, wspomagającej rozwój mowy, języka i komunikacji.



## „Mówimy z maluchami”

Pakiet ponad 30 zabawnych ćwiczeń, pięknie ilustrowanych na trwałym kartonie, do zabawy z małymi dziećmi od 18 miesięcy do 3 lat, wspomagającej rozwój mowy, języka i komunikacji.



## „Gaworzenie jest ważne”

Zajmująca płyta DVD z pomysłami, które pomogą rozwijać u Twojego dziecka umiejętności mówienia i słuchania, oraz podkład karaoke, do którego dzieci mogą śpiewać.



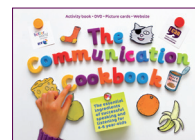
## „Trzy, dwa, jeden... mówimy!”

Dynamiczna książka ćwiczeń i gier, które pomogą Twojemu dziecku przygotować się do przedszkola i dalszej nauki.



## „Komunikacyjna książka kucharska”

Książka z ćwiczeniami, pełna pomysłów i „składników” ważnych dla dziecka, które rozpoczyna naukę w szkole.



**Materiały te można zamówić na**  
[www.ican.org.uk/resources](http://www.ican.org.uk/resources)

**I CAN to organizacja pożytku publicznego zajmująca się komunikacją dzieci. Naszą misją jest niesienie wszystkim dzieciom pomocy w rozwijaniu umiejętności mówienia i słuchania.**

Aby dowiedzieć się więcej o tym, jak I CAN wspiera rodziców, wejdź na stronę **[www.ican.org.uk/parents](http://www.ican.org.uk/parents)**

Aby zamówić więcej broszurek „Mówimy razem”, wejdź na **[www.ican.org.uk/resources](http://www.ican.org.uk/resources)**

Aby otrzymywać dalsze informacje od I CAN w formie naszego newslettera informacyjnego, zarejestruj się na **[www.ican.org.uk/register](http://www.ican.org.uk/register)**

Jeśli chcesz pomóc I CAN pomagać dzieciom, wejdź na **[www.ican.org.uk/supportus](http://www.ican.org.uk/supportus)**

I CAN  
8 Wakley Street  
London  
EC1V 7QE  
[info@ican.org.uk](mailto:info@ican.org.uk)

Aby uzyskać więcej informacji,  
zadzwoń na numer  
0845 225 4073 / 020 7843 2552

© I CAN 2011. Organizacja pożytku publicznego zarejestrowana pod numerem 210031

Language: Polish  
ISBN: 9781908173133